

Osvobojenje Trsta-krona zmagovitih borb

Za osvoboditev Trsta, Istre in Slovenije Primorja je maršal Tito izredno močno vodil IV. armado, VII. in IX. korpus.

Ko je IV. armada prodrla na področje gorja Reke, je VII. korpus štiri armijski bok na črti Novo Moste-Kočevje, medtem ko je IX. korpus v Trnovskem gozdu in na Nanosu. Hitro pridržanje IV. armade v ta prostor je izredno močno sovražnikovo reakcijo iz Karlova proti Ogulinju, iz Novoga mesta pri Ormožju na Vinico, iz Ljubljane in Bakelca preko Loza in Cebra na Delnice in iz Trsta ter Istre proti Reki. Svoje glavne sile so Nemci vrgli na področje Opatica-Reka-Klana, Izokorčičevih starih jugoslovanskih in italijanskih utrdbe so v zapisi najkrajše pot do Trsta. Ujeti nemški oficirji so posebej izjavili, da so imeli Nemci nalogo zapreti to pot in za vsako ceno preprečiti Titovi armadi dohod k Trstu. Res je izgledalo, da je IV. armada obkoljena od sovražnikovih sil. Toda vse to ni omajalo štaba armije in borce v njihovi tudi nameri, da izvršijo nalogo, ki jim je zadal vrhovni komendant.

Je bilo mesto popolnoma osvoboje-no, so te raznojniške, nemške ladje zbežale in se v Bepstak predale zaveznikom.

Ko so nekatera zavezniška sila priprele 2. maja v Trst, da bi uporabile priprane sile za oskrbovanje svojih sil, ki so prodrale proti Avstriji, so Nemci v Trstu držali še dve majni popolnoma obkoljeni oporišči, eno v mestu, a drugo v okolici mesta. Naše edince so likvidirali tudi ti dve oporišči.

Bitko za Trst, Trst, Gorico in Slovensko Primorje so izvajale trstsko in nadvojvodinsko napotimo, hura-brojni in potrovovalnost naše edince brez vsake druge pomoči in položaja v bitki za te naše kraje preko 8000 žrtev. V bojih za Trst so se posebno odlikovali naši mladi tankisti.

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Odločil je drzen manover

Glavni manover je štab uperil v smeri Delnice-Cabar-Lož z nalogo, da v tej smeri prodrejo čete preko Snežnika in Pivke na vačni križišču Sv. Peter in Ilirska Bistrica, odkoder bi se pomaknili v Trst. Po-močni manoverski oddelki so se z otokov izkrcali v Istri z nalogo da preko Pazina z južne strani obklo-ijo sovražnikovo silo na področju Reka-Klana. V času izvajanja tega manovera je imel VII. korpus na-logo, da z odločnim udarcem v smeri Kočevja-Ribnica-Ljubljana varu-je desni armijski bok mestem ko je IX. korpus imel nalogo, da z akci-jo v smeri Gorice-Trizid obkloji Trst z zapadne strani.

Doba graditve in ljudske oblasti

Tri dejstva odlikujejo 8. septem-bra 1945. na Primorskem.

Prvo dejstvo sta izredni obseg in značaj mobilizacije v Narodni osvobodilni vojski. Sila je pod oro-žje vse: moški in ženske, stari in mladi, zdravi in polboljani. Vsi so bili polni navdušenja. Bili so pre-ki in podvzetni, borbeni in ofe-nzivni duhom. Spontanost in hitrost sta vse mobilizacije in s svoje strani dala značaj narodne vstaje. Do črke je res, da je Pri-morska takrat bila narod pod o-rožjem. Ta narod pod orožjem je v samo 16 dni vodil borbo na gor-ski fronti in bil osvoba novih pri-morskih brigad in odredov NOV in POJ.

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Manover preko goreškega teropa

Manover preko goreškega teropa Snežnika in Pivke je bil zelo težak toda drzen manover, ki nam je, v slučaju iznenadja, zagotavljal najboljša rezultata. Nespod v tej smeri se že od početka ni mogli vrstiti z velikimi armijskimi silami, zato je armijski štab formiral v tej smer dva napadni skupini; prva je bila sestavljena od pokret-nih edinc, pešadije, motorizirane artiljerije in tankov, ki je imela na-logo, da se brezobzirno prebije k Trstu; druga skupina, ki je bila se-stavljena iz strelskih divizij, pa je imela nalogo, da s postopnim na-predovanjem v smeri Sv. Peter-Trst zavaruje boka prve pokretne sku-pine.

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Manover preko goreškega teropa

Manover preko goreškega teropa Snežnika in Pivke je bil zelo težak toda drzen manover, ki nam je, v slučaju iznenadja, zagotavljal najboljša rezultata. Nespod v tej smeri se že od početka ni mogli vrstiti z velikimi armijskimi silami, zato je armijski štab formiral v tej smer dva napadni skupini; prva je bila sestavljena od pokret-nih edinc, pešadije, motorizirane artiljerije in tankov, ki je imela na-logo, da se brezobzirno prebije k Trstu; druga skupina, ki je bila se-stavljena iz strelskih divizij, pa je imela nalogo, da s postopnim na-predovanjem v smeri Sv. Peter-Trst zavaruje boka prve pokretne sku-pine.

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Manover preko goreškega teropa

Manover preko goreškega teropa Snežnika in Pivke je bil zelo težak toda drzen manover, ki nam je, v slučaju iznenadja, zagotavljal najboljša rezultata. Nespod v tej smeri se že od početka ni mogli vrstiti z velikimi armijskimi silami, zato je armijski štab formiral v tej smer dva napadni skupini; prva je bila sestavljena od pokret-nih edinc, pešadije, motorizirane artiljerije in tankov, ki je imela na-logo, da se brezobzirno prebije k Trstu; druga skupina, ki je bila se-stavljena iz strelskih divizij, pa je imela nalogo, da s postopnim na-predovanjem v smeri Sv. Peter-Trst zavaruje boka prve pokretne sku-pine.

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Manover preko goreškega teropa

Manover preko goreškega teropa Snežnika in Pivke je bil zelo težak toda drzen manover, ki nam je, v slučaju iznenadja, zagotavljal najboljša rezultata. Nespod v tej smeri se že od početka ni mogli vrstiti z velikimi armijskimi silami, zato je armijski štab formiral v tej smer dva napadni skupini; prva je bila sestavljena od pokret-nih edinc, pešadije, motorizirane artiljerije in tankov, ki je imela na-logo, da se brezobzirno prebije k Trstu; druga skupina, ki je bila se-stavljena iz strelskih divizij, pa je imela nalogo, da s postopnim na-predovanjem v smeri Sv. Peter-Trst zavaruje boka prve pokretne sku-pine.

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Manover preko goreškega teropa

Manover preko goreškega teropa Snežnika in Pivke je bil zelo težak toda drzen manover, ki nam je, v slučaju iznenadja, zagotavljal najboljša rezultata. Nespod v tej smeri se že od početka ni mogli vrstiti z velikimi armijskimi silami, zato je armijski štab formiral v tej smer dva napadni skupini; prva je bila sestavljena od pokret-nih edinc, pešadije, motorizirane artiljerije in tankov, ki je imela na-logo, da se brezobzirno prebije k Trstu; druga skupina, ki je bila se-stavljena iz strelskih divizij, pa je imela nalogo, da s postopnim na-predovanjem v smeri Sv. Peter-Trst zavaruje boka prve pokretne sku-pine.

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Manover preko goreškega teropa

Manover preko goreškega teropa Snežnika in Pivke je bil zelo težak toda drzen manover, ki nam je, v slučaju iznenadja, zagotavljal najboljša rezultata. Nespod v tej smeri se že od početka ni mogli vrstiti z velikimi armijskimi silami, zato je armijski štab formiral v tej smer dva napadni skupini; prva je bila sestavljena od pokret-nih edinc, pešadije, motorizirane artiljerije in tankov, ki je imela na-logo, da se brezobzirno prebije k Trstu; druga skupina, ki je bila se-stavljena iz strelskih divizij, pa je imela nalogo, da s postopnim na-predovanjem v smeri Sv. Peter-Trst zavaruje boka prve pokretne sku-pine.

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Manover preko goreškega teropa

Manover preko goreškega teropa Snežnika in Pivke je bil zelo težak toda drzen manover, ki nam je, v slučaju iznenadja, zagotavljal najboljša rezultata. Nespod v tej smeri se že od početka ni mogli vrstiti z velikimi armijskimi silami, zato je armijski štab formiral v tej smer dva napadni skupini; prva je bila sestavljena od pokret-nih edinc, pešadije, motorizirane artiljerije in tankov, ki je imela na-logo, da se brezobzirno prebije k Trstu; druga skupina, ki je bila se-stavljena iz strelskih divizij, pa je imela nalogo, da s postopnim na-predovanjem v smeri Sv. Peter-Trst zavaruje boka prve pokretne sku-pine.

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

Tržačani so sodelovali

«Prebivalstvo Trsta, ki je v našem mestu po večini italijansko, v okolici pa slovensko, je zelo pri-drog sprejelo naše edince in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvobojevanju Trsta. Prebivalstvo je našim četam pri-naložilo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene ita-

V Parrilevi Italiji ni reda

Osebna varnost in socialna zaščita so v Parrilevi demokraciji le mrtve črke

Rim, 8. Tanjug. — Dopolnil Tanjuga poročila, da je milanski CLN izdal ukrepe proti banditarstvu, ki postaja vedno večerše in se mirno življenja prebivalcev Milana. Za-ri je bila preseta borbenega duha in se je borila za svojo domovino. V tej domovinski vojni so se borili borci novega kova, borei Volkovega in Italovega kova. Bilo leto velikih borb je zahtevalo mnogo žrtev do-rih in zvestih partizanov, funkcionarjev in oficirjev. Toda vedno so rasli novi, samozavestni, polni poguma in hrabrosti, polni za-upanja v nase zmago in v osvobodil-vo Primorske, za katero so želeli in bili pripravljeni tudi žrtvovati svojo življenja. Doba narodnega upora, ki so mi dali osnovo prvi partizanski borec iz časov pred ka-pitulacijo Italije, je leto herojske borbe primorskega ljudstva, je eno najčistejših in najbolj slavni po-časti v zgodovini domovinske vojne.

Nenni obsoja delo Italijanske reakcije

Delovni obsoja mladino za proslavo bezovskih žrtev sproča, da bodo jutri 9. t. m. od 7 ure dalje vodili brezplačno in nepretrgoma kamioni iz Trsta v Bazovico.

Beograd, 8. Tanjug. — Dopolnil Tanjuga poročila, da je tajnik socialistične stranke Pietro Nenni, minister za strojno inštalacijo, imel zadnji teden 2 pomembna politična go-vo-va, in sicer enega v Velletri, ki ga je poslušalo več kot 19.000 ljudi, drugega pa v Frascati, ki ga je poslušalo več kot 40.000 ljudi.

Ko je govoril o pomenu konstitucije in o enotnosti delavskega razreda, je obsodil protirepublika-rijske reakcionarne elemente in de-jal: «Kadarkoli se govori o sklica-nju konstitucije, prično reakcio-nari razvijajo govore, da je za volitve še prekmalo. Prav isti re-akcionari krogi napadajo sedanjo vlado ter njene člane kot nezako-nite, ker niso izvoljeni od naroda.»

Ko je omenil obtožbe reakcije, ki trdi, da poskušata Togliatti in drugi na evičevski diktatorstvo, je dejal: «Nekatere tako imenovane demokratske stranke in časopisi poskušajo izzvati razdor med so-cialisti in komunisti, toda do tega ne bo prišlo.» Ko je pobijal obto-ževanje o protirepublika-rijskih reakcionarjih, je Nenni dejal: «Sposobni smo katoliško vero. Za nas se politika neha na cerkvenem pragu. Cerkev se ni treba ba-ti naše zmage toliko dale, dokler bo ostala v službi vere in ne bo postala politična stranka, ki se bo-ri proti ljudskim koristim.»

Stavka poletjskih delavcev na Siciliji

Stavka poletjskih delavcev na Siciliji

Rim, 8. Tanjug. — Dopolnil Tanjuga poročila, da je v mestu Catania na Siciliji izbruhnila stavka poletjskih delavcev. Stavka je bila posledica nezadovoljstva delavcev zaradi nizkih cen za delo in slabih pogojev. Delavci so zahtevali povečanje plačil in boljši pogoje dela. Stavka je trajala več dni in je imela za posledico prenehanje dela na polju. Delavci so bili podprani od lokalnih oblasti in sindikatov. Stavka je bila rešena po mediaciji vlade.

Delegacija nabrežinskih delavcev pri maršalu Titu

Delegacija nabrežinskih delavcev pri maršalu Titu

Beograd, 8. Tanjug. — Minister za trgovino in prekršitve, inž. Nikola Petrović je danes izjavil, da bo Jugoslavija v kratkem pričela tr-govinska pogajanja s Češkoslova-škimi kamioni, ki jim bodo sedita podobna po-gajanja z Britanijo, ZDA, Švice in Švedsko.

Dvostranska trgovina z ZSSR de-luje že nekaj časa.

Službe iz Rima

Rim, 8. Reuter. — Jean Thibot, Reuterjev dopisnik poroča: «Skupi-ne italijanske mladine krožijo po mirnih smislih ulicah, lovijo in streljajo iz italijanskim dekleto-m, ki hodijo z zavezniškimi vojaki. Te skupine so znane pod imenom: «To-satori». Preže v mračnih ulicah in se vtrijo na dekleta in njihove vo-jake, ki morajo opazovati procedu-ro.»

Stavka poletjskih delavcev na Siciliji

Rim, 8. Tanjug. — Dopolnil Tanjuga poročila, da je v mestu Catania na Siciliji izbruhnila stavka poletjskih delavcev. Stavka je bila posledica nezadovoljstva delavcev zaradi nizkih cen za delo in slabih pogojev. Delavci so zahtevali povečanje plačil in boljši pogoje dela. Stavka je trajala več dni in je imela za posledico prenehanje dela na polju. Delavci so bili podprani od lokalnih oblasti in sindikatov. Stavka je bila rešena po mediaciji vlade.

Stavka poletjskih delavcev na Siciliji

Rim, 8. Tanjug. — Dopolnil Tanjuga poročila, da je v mestu Catania na Siciliji izbruhnila stavka poletjskih delavcev. Stavka je bila posledica nezadovoljstva delavcev zaradi nizkih cen za delo in slabih pogojev. Delavci so zahtevali povečanje plačil in boljši pogoje dela. Stavka je trajala več dni in je imela za posledico prenehanje dela na polju. Delavci so bili podprani od lokalnih oblasti in sindikatov. Stavka je bila rešena po mediaciji vlade.

Stavka poletjskih delavcev na Siciliji

Rim, 8. Tanjug. — Dopolnil Tanjuga poročila, da je v mestu Catania na Siciliji izbruhnila stavka poletjskih delavcev. Stavka je bila posledica nezadovoljstva delavcev zaradi nizkih cen za delo in slabih pogojev. Delavci so zahtevali povečanje plačil in boljši pogoje dela. Stavka je trajala več dni in je imela za posledico prenehanje dela na polju. Delavci so bili podprani od lokalnih oblasti in sindikatov. Stavka je bila rešena po mediaciji vlade.

Beneška slovenija je pristopila

Pa ne samo Slovensko Primorje, tudi Beneška Slovenija! Kajti po-teklo leto pomenja tudi šestoletno prebujenje te naše Trnjske, Ju-njske, stvarne narodne osvobodil-niške vojske in s tem narodni upor. Vsega slovenskega osvobodil-ja naših partizanov, ki so se prve meseca leta 1943, prikrili bili v Beneški Sloveniji, in vztrajno mi-šičarsko delo naših aktivistov, ki njihove sedanje meze, ki znašajo okoli 4000 do 5000 drahem dnevno, ne zadostujejo za njihove najnu-jnejše potrebe.

Demonstracija invalidov v Atenah

Atena, 8. Tass. — Dne 6. septem-bra zjutraj so korakali k vladni palači zastopstva vseh zvez in or-ganizacij vojnih invalidov in vete-ranov, po številu okrog 1000. Na delu so bili invalidi z berglami in na vozčkih. V bližini hotela «Gran-de Bretagne» prav v arcišču mer-donje ustreljivo strelstvo naš slo-venskega naroda. Ognjen in krvavi kret so prestale tudi beneške vasi, ki jim niso prizanesle okupatorske bande.

Stavka poletjskih delavcev na Siciliji

Rim, 8. Tanjug. — Dopolnil Tanjuga poročila, da je v mestu Catania na Siciliji izbruhnila stavka poletjskih delavcev. Stavka je bila posledica nezadovoljstva delavcev zaradi nizkih cen za delo in slabih pogojev. Delavci so zahtevali povečanje plačil in boljši pogoje dela. Stavka je trajala več dni in je imela za posledico prenehanje dela na polju. Delavci so bili podprani od lokalnih oblasti in sindikatov. Stavka je bila rešena po mediaciji vlade.

Stavka poletjskih delavcev na Siciliji

Rim, 8. Tanjug. — Dopolnil Tanjuga poročila, da je v mestu Catania na Siciliji izbruhnila stavka poletjskih delavcev. Stavka je bila posledica nezadovoljstva delavcev zaradi nizkih cen za delo in slabih pogojev. Delavci so zahtevali povečanje plačil in boljši pogoje dela. Stavka je trajala več dni in je imela za posledico prenehanje dela na polju. Delavci so bili podprani od lokalnih oblasti in sindikatov. Stavka je bila rešena po mediaciji vlade.

Zasluga naše vojske

Ob tem kratkem pregledu pretek-lega leta, ki pomenja uspešnega dolgotrajnega sanj primorskega ljud-stva in vsega slovenskega naroda, je treba poudariti, da ima pri njem našo zaslugo naša vojska in na našem ozemlju posebej IX. korpus NOV in POJ. Ne zamo, da je v tem razdobju naša vojska tudi na Primorskem dosegla stopnje regu-larne armade in da je s uspehom opravičilo svoje naloge, ki jih ima na tem sektorju skupno protitroji-ševske fronte v sklopu skupnih za-vezniških namer, temveč je ravno on delo dnevnih hajk, ki je bila se-rodno poglavje roparstva, poigra-nja in moritve, ki jih je naša gema-ljala leto in pol doživljala od be-žiških hrbov pa do Istre.

Priloge za volitve v Madžarski

Budimpešta, 8. Tanjug. — MA-DIS (Madžarska demokratska mi-lodinska zveza) je zaprosila madžar-ske demokratske stranke, da is-polnijo zahtevo MADISA, da se starostna meja za volilno pravico zniža na 20 let, a za one, ki so se borili z orožjem v roki za madžar-sko svobodo, na 18 let.

MADIS poziva stranke, naj po-stavijo na liste več kandidatov iz vrst madžarske mladine.

Španska falanga v službi Gestapa

Bruselj, 8. Tass. — List «Cité nou-velles» objavlja poročilo vojnega do-pisnika Levija, ki je obiskal Ber-lin. Levi trdi, da je našel dokum-ent v gestapovskega arhiva, ki dokazuje, da je med nemške za-vedbe delovala v Berlinu vojunska organizacija španske falange v ko-rist hitlerjevcev. 4. oktobra 1940,

Stavka poletjskih delavcev na Siciliji

Rim, 8. Tanjug. — Dopolnil Tanjuga poročila, da je v mestu Catania na Siciliji izbruhnila stavka poletjskih delavcev. Stavka je bila posledica nezadovoljstva delavcev zaradi nizkih cen za delo in slabih pogojev. Delavci so zahtevali povečanje plačil in boljši pogoje dela. Stavka je trajala več dni in je imela za posledico prenehanje dela na polju. Delavci so bili podprani od lokalnih oblasti in sindikatov. Stavka je bila rešena po mediaciji vlade.

Kako se je kalilo jeklo

(Roman)

Paljanca je izstrelil naboj v luč, ki je visela na stropu. Razletela se je kot bomba in droben steklen dež je padal po ljudih.

Nastal je mrak. Nekdo je kričal z ulice: «Vsi ven iz dvoraneta in zaščitela se je grda povsod.»

Divji, histrični kriki žena, besna povelja zmedenega Goloba, ki je trdil, da bi zbral rakopisne sta-rejine, strelji in kriki po dvoranu, vse se je zlivalo v neverjetno trnšč. Nihče ni niti opazil, ko je Paljanca kot tiger skočil skozi okno in stekel v najbližjo pušto ulico proti golobovskemu štabu.

Cez pol ure je v mestu besnela prava bitka. Tišino nudi so parali streki; mitraljezi so ragljali. Popol-noma zmedeni meščani so poska-kali iz toplih postelj in se priple-li k oknom.

Streli so je ponehali, samo na koncu mesta je še vedno svet pe-ljal mitraljez.

Boj je popuščel. Svitalo se je že,

Kako se je kalilo jeklo

(Roman)

Glasovi e programu so se raz-širjali po mestu. Zaveliki so se v male in niske židovske hišice s posevnimi okni, ki so čepale nad umazaniam tverikom, ki je vodil proti reki. V teh štakljah, ki so jih imenovali hiše, so v neverjet-nih delih živete židovske sirote.

V tiskarni, v kateri je že več kot dve leti delal Serjoža Brusca, so bili staveli in delavci židje. Serjo-ža je bil navadil na skupno živ-ljenje, a ni bil kot svoji. Kot so-alečna družina so bili vsi proti gospodarstvu, dobelemu in zadovolj-nemu gospodarstvu Blumsteinu. Med gospodarjem in delavci v tiskarni je bila stalna borba. Blumstein je hotel vedno več zaslužiti, a pleče-va je manj; zaradi tega je bila tiskarna za večkrat zaprta po dva do tri dneva. Staveli so stivali, 14 jih je bilo. Serjoža, najmlajši, je po 12 ur na dan vrjel val stro-ja za tiskanje.

Danes je Serjoža med delavci

Kako se je kalilo jeklo

(Roman)

opazil nek nemir. Poslednje raz-burilne meseca je tiskarna delala le od naroda do naroda. Tiskali so proglase «glavnega» atamana.

Serjoža je pozval v kot jetični črkostavke Mendelji. Gladal ga je a svojimi žalostnimi očmi in dejal: — Ti veš, da bo v mestu pogrom? Serjoža ga je začuden pogledal. — Ne, ne vem. — Mendelji je položil svojo suho, rumenkasto roko na Serjoževa ra-mena in mu očetovalo, zaupljivo dejal: — Pogrom bo, to je gotovo. Ži-de bodo pretepli. Vprašam te, ho-deš pomagati svojim tovarišem v tej nesreči, ali ne? — Veš, da bom, samo če bom mo-gel. Povej, Mendelji. — Očrkostavci so prišli kovali raz-govoru.

Ti si krassen dečko, Serjoža, ni ti verjameš. Tudi tvoj oče je delavec. Tebi takoj domov in do-govori se z očedom! Da ti prita-ne na to, da skrjeje pri sebi nekaj starčev in žena, mi pa se bomo pred tem dogovorili, kdo se bo skrjal pri vas. Poavtujte se s družinami, pri katerih bi se mo-glo dobiti skrivališča. Russ pusti-

Kako se je kalilo jeklo

(Roman)

je ti banditi so sedaj še v miru. Tebi Serjoža, treba je hitro delati. — Dobro, Mendelji, ne skrbi, te-koj grem k Pavki in Klimki, go-tovo bodo tudi oni sprejeli. — Počakaj, trenutek — se je namirjal Mendelji in zadržal Serjo-ža, ki je hotel oditi. — Kdo sta to Pavka in Klimka? Ju dobro poznaš? — Serjoža je prijel za glavo. — Seveda, moja najboljša prijau-jetelja, Pavka Korčagin njegov — Kaj pa, Korčagin, se je umiril Mendelji. — Poznam ga. Stanovajl samo v leti hiši. K njemu lahko grem, Poiđi Serjoža in hitro se vrni z odgovorom. — Serjoža je skočil na ulico. Pogrom je začel tretji dan po borbi pavčkovskega odreda z go-lobi. Rasbit in vržen sta mesta se je Pavljuk, ker je zgrbil v nedni bitki 30 ljudi, umaknil na svoje položaje in svazal bližnje me-stvo. Prav toliko so zgrbili